

Oskari Elomaa

VERKOSTOITUMINEN MUUSIKON TYÖNHAUN VÄLINEENÄ

VERKOSTOITUMINEN MUUSIKON TYÖNHAUN VÄLINEENÄ

Oskari Elomaa
Opinnäytetyö
Kevät 2017
Musiiikin tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Musiikin tutkinto-ohjelma, Musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehto

Tekijä: Oskari Elomaa

Opinnäytetyön nimi: Verkostoituminen muusikon työnhaun välineenä

Työn ohjaaja: Jouko Tötterström

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2017

Sivumäärä: 32 + 1 liite

Tutkimuksen tarkoituksena on perehtyä verkostoitumisen merkitykseen muusikon työsaannin näkökulmasta. Päädyin verkostoitumisen tutkimiseen, sillä aihe on erityisen merkityksellinen muusikon työllistymisen kannalta.

Työni tavoitteena on selvittää musiikkialan toimijoiden kokemuksia sekä menetelmiä verkostoitumisesta ja kartoittaa sen merkityksellisyyden kokemista muusikoiden parissa. Opintojeni aikana koin, että verkostoitumista ilmiönä käsiteltiin hyvin vähän, ja opintoihin ei kuulunut juurikaan sitä suoranaisesti käsittelevää sisältöä. Tavoitteenani on myös herättää keskustelua aiheesta ja avata uusia näkökulmia verkostoitumisen lähestymiseen.

Suurin osa tutkimukseen käytetystä aineistosta pohjautuu laatimani kyselytutkimuksen varaan, joka lähetettiin lähinnä Oulun seudun musiikkialan toimijoille. Käsitellen työssäni kyselyn avulla kerättyä aineistoa ja siitä johdettuja päätelmiä muuta kirjallista aineistomateriaalia hyödyntäen.

Tutkimukseni vahvisti ennakko-odotuksiani verkostoitumisen merkityksestä, ja sen tulokset korostivat selkeästi verkostoitumisen tärkeyttä. Kyselytutkimukseen osallistui rajallinen määrä osallistujia, joten suurempi maanlaajuinen kohderyhmä voisi tarkentaa tuloksia entisestään.

Verkostoituminen on hyvin tärkeä osa muusikon työnhakua, ja sen merkitys työllistymiseen on suuri. Muusikon tulisi hallita verkostoitumisen keinoja parantaakseen työllistymisvaihtoehtojaan, ja tämä tulee huomioida jo opiskeluaikana sekä koulutuksessa. Tutkimustulokset osoittavat, että verkostoitumisen merkityksen tiedostamisessa sekä sen keinojen hallinnan osalta on vielä parannettavaa.

Asiasanat: verkostoituminen, verkostot, muusikko, työnhaku, musiikkiala

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Music, Option of Music Pedagogue

Author: Oskari Elomaa

Title of thesis: Importance of Networking in Terms of Employment of Musician

Supervisor: Jouko Tötterström

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2017 Number of pages: 32 + 1 app.

This thesis aimed to take a look into the importance of networking when applying for work as a musician. The topic of the study was chosen based on my personal interest of the subject and the supposed significance of networking in the process of applying for work.

The goal of this study was to study the experiences and methods of networking from the aspect of the individuals in the musical field. Common experience on whether or not networking is seen as a particularly important factor is on the focus of the study as well. During my studies it was felt like there was not a lot of discussions concerning the subject and networking as a phenomenon had a very small part in the curriculum. For that reason equally important goal was to raise awareness and conversation with in the topic of networking.

This study was largely based on a questionnaire formed around questions concerning experiences in networking. The questionnaire was sent to a limited group of people located mainly in Oulu area and is therefore to be approached with certain criticism. I have no reason to believe that a larger sample would dramatically change the findings of this study but it might have a slight impact on the reliability of it.

This thesis strengthened the hypothesis of the importance of networking as an aspiring musician and its findings were clear of any major contradictions in the collected material.

Networking is an essential part of a musician's professional skills and has a great impact on employment. Greater emphasis on the matter should already be given during studies and education as can be found based on this study.

Keywords: networking, musician, applying for work, music business, employee

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	TAUSTAA.....	7
3	MUUSIKON TYÖ.....	8
	3.1 Kouluttautuminen työhön	8
	3.2 Työtilanne.....	9
	3.3 Työnhakuprosessi.....	10
4	VERKOSTOITUMINEN	11
	4.1 Verkostoitumisen taustaa.....	11
	4.2 Verkostoitumiseen vaikuttavat tekijät.....	13
	4.3 Verkostoitumistilanteet.....	14
5	KYSELYTUTKIMUS	15
	5.1 Kyselyn kohdat.....	15
	5.2 Kyselytutkimuksen toteutus.....	16
6	KYSELYN ANALYSOINTI	17
	6.1 Tulokset ja päätelmät.....	17
	6.2 Kysymysten suuntaaminen	29
	6.3 Vastausten yhtenäisyys	30
7	POHDINTA.....	31
	LÄHTEET.....	33
	LIITE	35

1 JOHDANTO

Olen törmännyt muusikkona usein tilanteeseen, jossa työtarjouksia tulee odottamattomilta tahoilta, milloin aiemmissa työtilanteissa tapaamiltani henkilöiltä ja milloin tuttavien tai kollegoiden kautta. Tavanomaista alalla on omien kokemuksieni mukaan myös tilanne, jossa pätevyydeltään samalla tasolla olevista muusikoista osalle esiintymis- ja opetuspyyntöjä tulee huomattavasti useammin kuin toisille. Olen tiedostanut sosiaalisten taitojen merkityksen tärkeäksi muusikon kompetenssin ohella työtä hakiessa, mutta minua alkoi kiinnostaa yhä enemmän verkostoitumisen merkitys alalla työllistymisessä, joten valitsin sen tutkimuskohteekseni.

Keskusteltuani muusikkotuttavieni kanssa suurin osa piti verkostoitumista ainakin jokseenkin merkittävänä ja piti asian pohtimista mielenkiintoisena. Asiasta ei ole kuitenkaan kovin paljoa opiskeluaikana puhuttu, ja halusin perehtyä siihen tarkemmin. Perehdyn opinnäytetyössäni verkostoitumisen prosessiin ja sen psykologisiin aspectteihin, kollegoideni kokemuksiin verkostoitumistilanteista sekä erilaisten työtilaisuuksien avautumiseen verkostoitumisen kautta. Merkittävänä osana tutkimukseni aineistoa oli kyselytutkimus joka lähetettiin Oulun ammattikorkeakoulun musiikin opiskelijoille sekä muille tuttavapiiriini kuuluville Oulun seudun musiikkialan toimijoille.

Verkostoitumisen merkitykseen ja käytäntöön olisi jokaisen muusikon mielestäni hyödyllistä paneutua henkilökohtaisella tasolla. Toivonkin opinnäytetyöni tuovan uusia näkökulmia aiheeseen lähestymiseksi sekä sen ymmärtämiseksi.

2 TAUSTAA

Muusikon työllistymisvaihtoehdot ovat moninaiset ja niissä toimimiseksi muusikko tarvitsee eriläisiä kykyjä pelkän soittotaidon lisäksi. Mahdollisia työpaikkoja ovat orkesterit, kamarikokoonpanot, yhtyeet, studiomuusikon työt, musiikin opettajan työt, solistina toimiminen ja esimerkiksi kanttorin työt. Jokainen työpaikka tuo mukanaan odotuksen ammattimaisuudesta kyseisessä työssä ja vaatii työpaikkakohtaisia taitoja. Työskentely orkesterissa vaatii syvän musiikillisen tietämyksen ja soittotaidon lisäksi yhteistyökykyä sekä kärsivällisyyttä. Kanttorin työ taas vaatii ymmärryksen kirkollisista toimituksista sekä hyvät sosiaaliset taidot ihmisten kohtaamiseen häissä ja hautajaisissa. (Pohjannoro & Pesonen 2009, 11. Viitattu 20.4.2017.)

Kaikissa muusikon töissä tarvitaan muitakin kuin vain soittotaitoja, ja usein nämä muut taidot ovat tärkeä osa työllistymistä ajatellen. Korrekti käytös ja hyvä tilannetaju vaikuttavat usein suuresti työn tilaajan kokemukseen muusikon työsuorituksesta. Eri työpaikkojen työllistymiseen vaikuttavat verkostoitumistilanteet voivat myös olla hyvin toisistaan poikkeavia, ja verkostoitumista tapahtuukin mitä moninaisimmissa tilanteissa.

Opinnäytetyössäni käsittelen aihealueita ja ilmiöitä, joissa verkostoitumisella on suuri rooli, joten tarkennan hieman termin merkitystä ja käyttöä työssäni. Verkostoitumisella tarkoitetaan tässä yhteydessä vuorovaikutuksellista ja yhteistyösuhteita luovaa kanssakäymistä, jonka tähtäimessä on yhteisen päämäärän, tässä tapauksessa esiintymisen tai muun muusikontyön, toteutuminen.

3 MUUSIKON TYÖ

Muusikko voi työskennellä työsuhteessa, yrittäjänä tai freelancerina moninaisissa työpaikoissa musiikkialalla. Muusikon koulutus- sekä työllistymisvaihtoehdot vaihtelevat musiikin tyyllilajin ja suuntauksen mukaisesti.

3.1 Kouluttautuminen työhön

Suomessa muusikoksi kouluttautuminen on mahdollista eri koulutusasteilla ammatillisesta musiikkialan perustutkinnosta aina musiikin maisteriksi saakka. Konservatorioiden tarjoaman musiikkialan perustutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä ja sen ohjeellinen opiskelu-aika on kolme vuotta. Perustutkinto antaa ammatilliset perusvalmiudet muusikon työssä toimimiseen sekä tukee musiikkialan jatkokoulutukseen hakeutumista. Musiikkialan perustutkinnon suorittaneella on yleinen korkeakoulukelpoisuus, ja suuri osa perustutkinnon suorittaneista opiskelijoista hakeutuu jatkokoulutukseen perustutkinnon suoritettuaan. (Musiikinopetus Suomessa b, viitattu 20.4.2017.)

Muusikoksi opiskelu on mahdollista myös ammattikorkeakouluissa, jolloin opintojen laajuus on 240 opintopistettä ja opiskelu-aika neljä vuotta. Ammattikorkeakouluissa on mahdollista opiskella muusikoksi tai musiikkipedagogiksi ja myös suorittaa ylempi ammattikorkeakoulututkinto, jonka laajuus on 60 opintopistettä ja opiskelu-aika vuosi. Muusikon sekä musiikkipedagogin tutkintoon johtava koulutus antaa valmiudet muusikon ja musiikkipedagogin työssä toimimiseen suuntautumisvaihtoehdon mukaisesti. Musiikin maisteriksi valmistavaa koulutusta tarjoaa Suomessa ainoastaan Sibelius-Akatemia. Musiikin maisteriopintojen laajuus on 150 opintopistettä ja kesto kaksi ja puoli vuotta. Maisterikoulutukseen hakeakseen tulee alempi korkeakoulututkinto olla jo aiemmin suoritettuna. (Musiikinopetus Suomessa a, viitattu 20.4.2017.)

Musiikinopiskelu antaa ammattimuusikoksi opiskeleville tarvittavia instrumentti- ja työelämätaitoja, jotka valmistavat työelämään. Musiikin ammatillinen opiskelu vaatii pitkäjänteisyyttä, sekä aiempaa harrastuspohjaa musiikkialalla. Alalla kilpailu työpaikoista on kovaa työpaikkojen rajallisen määrän sekä hakijoiden korkean osaamistason takia. Työnhaussa hyvin merkittäväksi tekijäksi nousee substanssiosaaminen, joka osaltaan korostaa opiskeluun käytetyn panostuksen tärkeyttä.

3.2 Työtilanne

Musiikkialalle työllistymiseen vaikuttavat useat tekijät, ja avoimien työpaikkojen määrä vaihtelee suuresti haetun työn mukaisesti. Orkesterimuusikon töitä ammattiorkestereissa on suuruusluokaltaan ennustettava määrä tarjolla melko vakiintuneen orkestereiden määrän vuoksi, mutta esimerkiksi säveltäjien tai freelance-muusikoiden työllistymistä on hyvin vaikea ennustaa. (Tolvanen 2011, 63. Viitattu 20.4.2017.) Musiikkialalla työnsaanti on suurelta osin kiinni soittotaitojen osoittamisen ja muiden työnhakuun liittyvien ominaisuuksien yhdistelmästä, eikä pelkkä pätevyys tai vapaa työpaikka takaa työllistymistä. Musiikkialalla on paljon töitä, joihin ei voi hakea, vaan muusikko luo ne omalla toiminnallaan. Tällöin yleisö, joka on usein myös palkanmaksaja, tulee hankkia itse tuotetun mielenkiintoisen sisällön avulla. Työpaikkoja on tietysti tarjolla muun muassa musiikinopettajan, orkesterimuusikon, instrumenttipedagogin, kirkkomuusikon, teatterimuusikon sekä säestäjän työn parissa, joskin vapaiden työpaikkojen määrä vaihtelee suuresti. (Karhunen 2005, 41.)

Muusikon työllistymiseen vaikuttavat soitto- ja laulutaitojen lisäksi hyvin suuresti sosiaaliset taidot ja työnhakijan henkilökohtaiset verkostot. Muusikon näkyvyys, tunnettavuus ja markkinointi ovat työllistymistä ajatellen hyvin merkittävässä asemassa ja verkostoituminen on osa jokaista näistä. Muusikko, jota kukaan ei tunne, ei myöskään saa työtarjouksia eikä keikkoja, kun taas sosiaalinen, hyvin verkostoitunut ja ammattitaitoisena näyttäytyvä muusikko todennäköisesti menestyy työmarkkinoilla huomattavasti menestyksekkäämmin. Verkostoitunut muusikko tuntee usein suuren joukon muita musiikin alan ammattilaisia ja näin ollen muusikot toimivat myös työvälikkijinä toisilleen, suositellen tuntemiaan muusikkoja heille sopiville keikoille. (Karhunen 2005, 51–53.)

Suomessa ammattimuusikoita valmistuu vuosittain eniten ammattikorkeakouluista, joista keskimääräinen työllistymisprosentti vuosi valmistumisen jälkeen liikkuu hieman viidenkymmenen prosentin molemmin puolin (Vipunen Opetushallinnon tilastopalvelu 2017. Viitattu 18.4.2017). Työllisyystilanne vaihtelee taloudenvaihteluiden mukaan ja musiikkialalla työtilanteiden ennustaminen on monia muita aloja haasteellisempaa (Karhunen 2005, 43).

3.3 Työnhakuprosessi

Muusikon työnhaun prosessiin vaikuttavat suuresti haettu työ ja sen mukanaan tuomat työn ominaispiirteet. Useisiin muusikon töihin hakijalta ei vaadita akateemista pätevyyttä tai koulutustaustaa, vaan työnhaku perustuu soittotaitoihin ja työnhakuprosessiin voi kuulua koesoitto. Työnhaun välineisiin kuuluvat vahva instrumenttiosaaminen, tarvittava akateeminen pätevyys sekä innostunut asenne musiikkialaa kohtaan.

Musiikin alalla akateeminen pätevyys on usein instrumenttitaitoja vähäpätöisemmässä asemassa, ja esimerkiksi orkestereihin sekä solistin tehtäviin haetaan koesoittojen avulla. Koesoitto tarkoittaa käytäntöä, jossa muusikko valitaan työhön instrumenttitaitojen perusteella ja soitto- tai laulunäyte annetaan anonyymisti niin sanotusti sermin takaa. Tämä käytäntö poistaa työntekijän valintaan mahdollisesti vaikuttavia ulkoisia tekijöitä, kuten valitsijoiden ja työtähakevien keskinäisten suhteiden rooli sekä esimerkiksi hakijan ulkoiset piirteet. Rytmimusiikin puolella toimivat muusikot luovat usein työpaikkansa omalla toiminnallaan, ja koesoitot eivät ole kovin yleisiä. (Tolvanen 2011, 63. Viitattu 20.4.2017.) Soitonopettajan työhön ammatillisissa oppilaitoksissa vaaditaan akateeminen pätevyys, joten osassa muusikon töistä myös akateemisilla suoritteilla on suuri merkitys työtä haettaessa.

Suuri osa musiikkialan töistä on esiintymisiä ja erilaisia keikkoja, joiden tekijät valikoituvat usein esiintyjien hyvän maineen sekä markkinoinnin ansiosta. Hyvin hoidetut esiintymiset poikivat uusia työtilauksia ja muusikko toimii näin myös itsensä markkinoijana.

4 VERKOSTOITUMINEN

Verkostoituminen on tavoitteellista, pitkäaikaista, jatkuvaa ja säännöllistä toimintaa. Verkostoituminen ei ole kuitenkaan pysyvä tila. Kyse on prosessista, jossa toimintaa viedään sitoutuneesti kohti kehitystä sekä yhteisiä ennalta asetettuja päämääriä. (Tsupari, Sisto, Godenhjelm, Oksanen & Urrila 2004, 14.)

4.1 Verkostoitumisen taustaa

Verkostoitumisesta on hyötyä työnsaannin lisäksi myös uusien innovaatioiden syntymisen sekä päätöksenteon kannalta. Verkostoiduttaessa uudet ideat vaihtavat omistajia ja vanhat kehittyvät, kun tietomäärä kasvaa. Verkostoituminen on käsitteenä useimmille tuttu, mutta verkostoitumisen mekanismit sekä verkostoitumistilanteiden tunnistaminen ei ole yhtä yleisesti omaksuttua tietoa. Tämä on laajalti seurausta jokaisen verkoston ainutlaatuisista ominaisuuksista ja toimintamalleista. (Pirnes 2002, 13.) Ihmiset ovat verkostoituneet kautta aikain ja jatkuvasti enenevässä määrin, saavuttaakseen päämääränsä nopeammin ja tehokkaammin. Verkostoitumisella on suuri rooli nykypäivän työ- ja talouselämässä ammatista riippumatta. Suuri syy verkostoitumisen nopealle kasvulle ja menestykselle on teknologian kehitys, joka on mahdollistanut nopeita ja tehokkaita väyliä verkostoitua. Internet ja etenkin sosiaalinen media on yksi tärkeimpiä verkostoitumisen työkaluja, puhelinten ja kasvojen tapahtuvan kanssakäymisen rinnalla (Suominen 2008, 128-131).

Verkostoituminen voi tapahtua täysin tai osaksi sattumanvaraisesti, tai se voi olla tarkoin suunniteltua. Mahdollisten verkostoitumistilanteiden luominen ja tietoinen ammatillinen verkostoituminen vaativat jonkinlaista suunnitelmallisuutta ja selkeää päämäärää, kun taas sattumanvaraisesti tapahtuva verkostoituminen tapahtuu suurelta osin ulkoisten tekijöiden vaikutuksesta. Suunnitelmallinen verkostoitaja tietää päämääränsä ja asettaa verkostoitumiselle välietappeja, jotka vievät lähemmäksi toivottua lopputulosta, sekä etsii jatkuvasti tilaisuuksia luoda uusia verkostoja. Suunnitelmallinen verkostoitaja näyttäytyy ammattimaisena, mutta kuitenkin verkostoitumistilanteeseen sopivalla rentoudella suhtautuen. Sattumanvaraisesti verkostoituva henkilö, suunnittelun sijaan, useimmiten ajautuu verkostoitumistilanteisiin ja toimii niissä ilman täysin selkeää verkostoitumis-päämäärää. Suunnitelmattomuus verkostoiduttaessa näkyy verkostoitumistilanteista saatuna

hyvin vaihtelevana hyötynä, sillä verkostoitumistilanteessa vuorovaikutus osapuolten välillä on tapahtunut ilman selkeää tavoitetta.

Muusikon verkostoituminen koostuu yleensä molemmista verkostoitumisvaihtoehdoista, mutta painotus vaihtelee suurestikin henkilökohtaisten ominaisuuksien mukaan. Osa ajautuu sattumanvaraisesti verkostoitumistilanteisiin niin usein, että suunnitelmallinen verkostoituminen ei ole tarpeen ainakaan suurissa määrin, eikä asian pohtiminen järjestelmällisemmin tule mieleenkään. Osalle taas suunnitelmalliset verkostoitumistilanteet ovat lähestulkoon ainoita tilaisuuksia verkostoitua ja näiden tilaisuuksien luominen on hyvin merkityksellistä haluttujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Usein toinen menetelmä tuntuu luontevammalle kuin toinen, henkilökohtaisista ja persoonallisista eroavaisuuksista johtuen, ja verkostoitumisesta suurin osa ajautuu tapahtuvaksi tällä helpommaksi koetulla tavalla. Useimmiten parhaiden tulosten saavuttamiseksi muusikon tulisi verkostoitua kuitenkin molempien verkostoitumismenetelmien osoittamalla tavalla ja poimia verkostoitumistapaansa molempien menetelmien hyviä ja itselle sopivia keinoja. Tehokas verkostoituja on aina valmis kohtaamaan ammatillisesti merkittäviä vuorovaikutustilanteita yllättävissäkin tilanteissa ja antaa itsestään edustavan kuvan kuitenkin vaikuttamatta liian laskelmalliselta tai teennäiseltä. Muusikon työhön vaikuttavat monia muita ammatteja enemmän juuri sattumanvaraiset kohtaamiset mahdollisten työntilaajien sekä kollegoiden kanssa, sillä usein keikkapyynnöt voivat tulla tuntemattomiltakin esimerkiksi muun jutustelun yhteydessä taikka jo sovitun esiintymisen jälkeen joltain esityksen kuulleelta. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, etteikö verkostoitumista voisi myöskin harjoittaa suunnitelmallisesti muusikontyössä.

Suunnitelmallinen verkostoituminen vaatii jonkin tasoista valmistautumista ennen verkostoitumistilannetta ja oman verkostoitumispäämäärän selkeyttämistä. On tärkeää tietää, kuinka valita ja tunnistaa hedelmälliset verkostoitumistilaisuudet, ja myös, kuinka luoda näitä tilanteita tarpeen mukaan. (Duunitori.fi, viitattu 21.4.2017.) Verkostoiduttaessa tulee huomioida tilaisuuden luonne sekä tunnelma ja sosiaaliset toimintamallit, joita tilanteessa tulee noudattaa. Lainalaisuuksista voi toki poiketakin, mutta epäsovinnaisen käytöksen tuoma yllätyksellinen painoarvo tulee tiedostaa ja säilyttää ammattimainen lähestymistapa vuorovaikutustilanteen edetessä. Epäsovinnaiseksi koettu toiminta ja vuorovaikutus riippuu täysin verkostoitumistilanteesta ja siinä vuorovaikutuksessa olevista osapuolista. Sopeutuminen eri tilanteisiin ja näiden tilanteiden osuva lukeminen onkin etenkin yllätyksellisissä verkostoitumistilanteissa välttämätöntä oikean lähestymistavan valitsemiseksi ja haluttujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

4.2 Verkostoitumiseen vaikuttavat tekijät

Verkostoitumiseen vaikuttavat lukuiset tekijät ulkoisista sisäisiin vaikuttimiin, ja sen ollessa vähintään kahden ihmisen välistä verkostoitumiseen vaikuttavat aina henkilökemiat sekä persoonallisuudet. Jokainen toimii sosiaalisissa tilanteissa hieman eri lailla ja tästä johtuen verkostoitumistilanteetkin vaihtelevat osapuolien mukaan. (Pihlanto 2008, 32–33. Viitattu 12.4.2017.)

Verkostoitujien henkilökohtaiset piirteet ja sosiaaliset taidot ovat merkittävässä roolissa verkostoiduttaessa. Ulospäin suuntautunut ja itsevarma olemus antaa hiljaista ja epävarmaa verkostoitujaa huomattavasti ammattimaisemman sekä helpommin lähestyttävän vaikutelman. Verkostoitumisen keinoihin vaikuttaa suuresti myös tilanne, jossa verkostoituminen tapahtuu, ja hyvä verkostoituja sopeutuukin eri tilanteisiin niiden vaatimilla tavoilla. Tilanne, jossa ammatillista verkostoitumista tapahtuu, voi olla virallinen tai epävirallinen, tiukan ammattimainen tai hyvinkin tuttavallinen. Luontevien käyttäytymismallien ja kanssakäymisen taitojen merkitys korostuu ja sosiaalisesti taitavien verkostoitujien asema on vahva. (Lantta 2015. Viitattu 20.4.2017.)

Verkostoitumiseen vaikuttaa suuresti myös paikka, jossa verkostoitumista tapahtuu. Maantieteellisesti verkostoitumiseen vaikuttavia tekijöitä ovat tietysti verkostoitumiseen käytetyt tietoliikenneyhteydet, kulttuurierot sekä kieli. Verkostoiduttaessa sosiaalisen median kautta verkostoituminen alan toimijoihin tapahtuu usein epäsuorasti erilaisten ryhmien sekä tuotetun mediasisällön kautta. Kasvotusten verkostoiduttaessa myös tila sekä ympäristön normit määrittelevät toimintamalleja ja odotuksia verkostoitumistilanteelle.

Ominaisena tekijänä menestyksekkäälle verkostoitumiselle voidaan pitää selkeää tavoitetta verkostoitumiselle. Tavoitteen ei välttämättä tarvitse olla sama verkostoitujien kesken, mutta tavoitteen selkeyttäminen sekä mielekkyys lisäävät sen saavuttamisen mahdollisuuksia. Menestyksekkään ammatillisen verkostoitumisen ominaispiirteisiin kuuluukin verkostoitumistilanteen miellyttävänä kokeminen sekä selkeä tavoitteellisuus.

4.3 Verkostoitumistilanteet

Eri aloilla verkostoitumistilanteet ovat erilaisia johtuen työnluonteesta, sekä kyseisen työn toimijoiden kohtaamispaikoista. Erilaisissa verkostoitumistilanteissa luontaisimmat käyttäytymismallit ja vuorovaikutustavat vaihtelevat myös tilaisuuksien mukaan.

Musiikkialalla tavanomaisia alan toimijoiden kohtaamispaikkoja ovat musiikkioppilaitokset ja koulut, konsertit ja erilaiset musiikki esitykset sekä muut alan tapahtumat ja seminaarit. Näissä tilaisuuksissa tavataan usein kollegiaalisissa merkeissä, ja verkostoitumista tapahtuu alan toimijoiden kesken. Verkostoitumisen kieli on yleensä yhteinen, ja verkostoitumista tapahtuu kasvotusten vuorovaikutuksessa.

Muusikon verkostoitumisen kannalta merkittäviä paikkoja ovat myös seurakunnat ja kirkot, sillä niiden kautta järjestetään paljon musiikkia sisältäviä tilaisuuksia kuten messut, kirkkokonsertit, häät ja hautajaiset sekä muut kirkolliset juhlat. Seurakunnan työntekijöiden ja kirkossa esiintyvien muusikoiden lisäksi verkostoitumista tapahtuu yleisön sekä esiintyjien kesken.

Musiikkialan toimijoiden sekä yleisön väliseen vuorovaikutukseen on mahdollisuus jokaisessa esiintymisessä ja monenlaisissa ympäristöissä, näistä esimerkkinä galleriat, museot, takahuoneet, ravintolat ja risteilyt. Jokainen kohtaamispaikka tuo mukanaan tilaisuudelle ominaisen tavan kohdata ja verkostoitua, eikä ammatillisesti merkittävimpien verkostoitumistilanteiden ennakoiminen ole usein mahdollista.

5 KYSELYTUTKIMUS

Kyselyn tarkoituksena oli selvittää tutkimukseen vastanneiden ajatuksia verkostoitumisesta ja sen merkityksestä heidän työllistymisensä kannalta, sekä selvittää vastaajien verkostoitumistottumuksia ja niiden toimivuutta. Kyselytutkimuksen kohteena olivat musiikin korkeakouluopiskelijoista ja ammattimuusikoista koostuva ryhmä.

5.1 Kyselyn kohdat

Kysymykset on laadittu mahdollisimman selkeän ja yksiselitteisen kysymyksenasettelun periaatteella, ja mahdollisimman tarkasti opinnäytetyön tutkimusongelman käsittelemisen mahdollistamiseksi. Kyselylomakkeen kysymyksillä selvitetään seuraavat tiedot:

- Mikä on tämänhetkinen työtilanteesi?
- Mikä on opiskelutaustasi?
- Mihin ikäluokkaan kuulut?
- Mikä on sukupuolesi?
- Mitä verkostoituminen sinulle merkitsee?
- Kuinka merkityksellisenä pidät verkostoitumista muusikon työnsaannin kannalta?
- Onko verkostoituminen mielestäsi erityisen tärkeää juuri musiikin alalla?
- Mitkä ovat musiikkialalla työn/työllistymisen kannalta tärkeimpiä ominaisuuksia mielestäsi?
- Millä tavoin edistät työllistymistäsi/ylläpidät ammattitaitoasi musiikin alalla?
- Onko työnhaku musiikkialalla mielestäsi oikeudenmukaista ja avointa?
- Verkostoidutko tietoisesti ammatillisessa mielessä?
- Missä tilanteissa verkostoidut ja millä tavalla?
- Onko verkostoituminen, sen hyödyt ja mahdolliset haitat huomioiden mielestäni positiivinen vai negatiivinen asia musiikkialalla?
- Mitkä ovat verkostoitumista vaikeuttavia tekijöitä?

5.2 Kyselytutkimuksen toteutus

Kysely toteutettiin sähköisen Google Forms -työkalulla tehdyn kyselylomakkeen avulla, ja se lähetettiin Oulun ammattikorkeakoulun musiikin opiskelijoille sekä Oulun seudulla musiikkialalla toimiville kollegoilleni sähköpostitse 14.2.2017. Kysely kartoittaa siihen vastanneiden verkostoitumiselle antamaa painoarvoa työllistymisen kannalta. Kysely antaa myös osviittaa eri ikäluokkien, sekä eri elämäntilanteissa olevien vastaajien mahdollisesti eriäville painotuksille tutkimusaiheeni näkökulmasta. Kyselylomake sisältää monivalintakohtia, avoimia vastauskenttiä, kyllä/ei – kysymyksiä sekä lineaarisia numeroasteikoita, jotka kuvaavat esittämieni väitteiden oikeellisuutta vastaajan näkemyksen mukaan.

Kyselylomakkeeseen vastasi yhteensä 48 musiikkialalla toimivaa henkilöä, ja vastaukset kerättiin nimettöminä. Kyselylomakkeessa on 14 kysymyskohtaa joihin jokaiseen tuli vastata kyselyyn osallistumisen mahdollistamiseksi.

6 KYSELYN ANALYSOINTI

Kyselytutkimuksen vastauksista käy ilmi useita helposti ennustettavissa olevia mielipiteitä, mutta myös yllättäviä vastausjakaumia on havaittavissa joissakin kysymyskohdissa. Vastauksissa on havaittavissa kyselyn täyttäneiden kiinnostus aihetta kohtaan sekä valmius avoimuuteen kyselyn kysymysten vastauksissa.

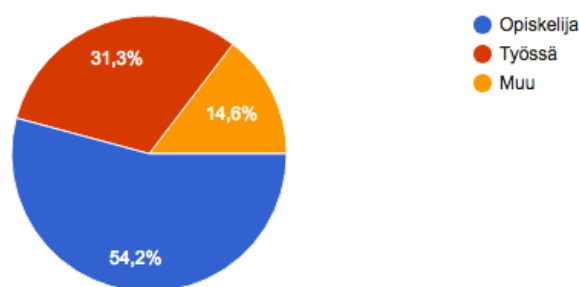
6.1 Tulokset ja päätelmät

Kyselytutkimuksen vastausten yhteenveto ja vastausten prosenttijakauma kysymyksittäin eroteltuina. Prosenttijakauman mahdollisia syitä ja vastausten merkityksen yhteenvetoa tutkimusaiheen kannalta, sekä päätelmiä kyselytutkimuksen tuloksista.

1. kysymys: Mikä on tämänhetkinen työtilanteesi?

Olen tällä hetkellä...

48 vastausta

KUVIO 1. Työtilannetta kuvaava kaavio

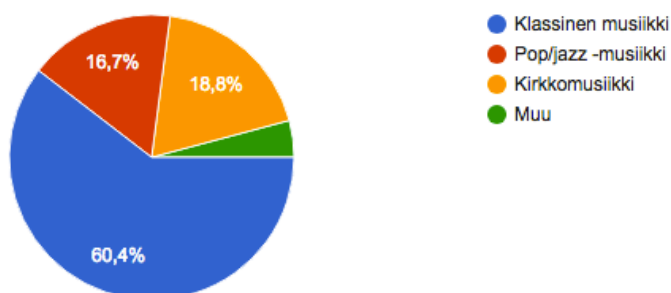
Yllä kyselyyn vastanneiden työtilanne prosentteina. Suurin osa (54,2 %) vastanneista on opiskelijoita, toiseksi suurin osuus (31,3 %) työssäkäyviä ja jäljelle jäävä osuus (14,6 %) muuhun kuten työttömien ja osa-aikaistyöttömien ryhmään kuuluvia henkilöitä.

Vastaajien työtilannetta kuvaavaan prosenttijakauman muodostumiseen vaikutti suuresti omat kontaktini sekä opiskelukaverini, jotka osallistuivat kyselytutkimukseen. Suurin osa kyselyyn vastanneista on opiskelijoita, mutta mielekkäiden tulosten saamiseksi myös työssäkäyvien vastaajien osuus on merkittävä, ja näin ollen vastaajien prosentuaalinen jaottelu työllisyystilanteen mukaan on mielekästä. Verkostoitumista ajatellen työtilanne on merkittävä tekijä verkostoitumistilanteiden sekä verkostoitumistarpeen näkökulmasta.

2. kysymys: Mikä on opiskelutaustasi?

Opiskelemasi musiikkisuuntaus

48 vastausta

KUVIO 2. Opiskelusuuntausta kuvaava kaavio

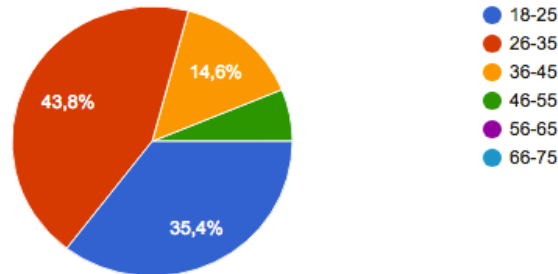
Vastanneiden opiskelemat musiikkisuuntaukset tulosten prosenttijakauman mukaan. Suurin osuus (60,4 %) Klassinen musiikki, toiseksi suurin osuus (18,8 %) kirkkomusiikki jonka jälkeen kolmantena Pop/jazz –musiikki (16,7 %) ja viimeisenä pienimmällä osuudella (4,2 %) muut opintosuuntaukset.

Vastausjakaumaan vaikutti itse opiskelemani klassisen musiikinsuuntaus, jonka kautta tunnen paljon saman suuntauksen opiskelijoita sekä työssäkäyviä muusikoita. Prosenttijakauman selvittäminen musiikkisuuntauksittain on tutkimuksen kannalta perusteltua, sillä eri alojen verkostoitumistilanteet ja verkostoitumiskulttuuri vaihtelevat suuresti. Jotta tutkimus olisi kattava tulee sen sisältää riittävästi vastauksia jokaiselta kolmelta päämusiikinsuuntaukselta. Verkostoitumisen merkityksellisyys ja sen kokeminen eri musiikkisuuntausten edustajien parissa on myös osa tutkimusta.

3. kysymys: Mihin ikäluokkaan kuulut?

Ikäluokka

48 vastausta

KUVIO 3. Ikäjakaumaa kuvaava kaavio

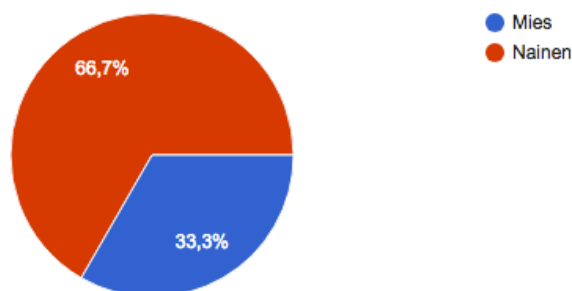
Kyselytutkimukseen osallistuneiden ikäjakauma prosenttein jaoteltuna. Jakauma suurimmasta vastausten ikäluokkaryhmästä pienimpään: 26–35 –vuotiaat (43,8 %), 18–25 –vuotiaat (35,4 %), 36–45 –vuotiaat (14,6 %), 46–55 –vuotiaat (6,3 %), 56–65 –vuotiaat (0 %), 66–75 –vuotiaat (0 %).

Kyselytutkimuksen ikäluokista suurin on ikäluokka johon itse kuulun ja tämä on osa syy vastausten jakaumaan ja kyseisen ryhmän suurimpaan vastausprosenttiin. Ikäluokan tarkastelu osana tutkimusta antaa osviittaa eri ikäryhmien verkostoitumistottumuksista ja verkostoitumisen merkittävyyden kokemisesta. Eri ikäluokilla verkostoitumistyökalut sekä verkostoitumismahdollisuudet vaihtelevat.

4. kysymys: Mikä on sukupuolesi?

Sukupuoli

48 vastausta

KUVIO 4. Sukupuolijakaumaa kuvaava kaavio

Kyselytutkimukseen vastanneiden sukupuolijakaumaa prosenttiosuuksin kuvattuina. Kyselyyn vastanneista kaksi kolmasosaa (66,7 %) on naisia ja yksi kolmasosa (33,3 %) miehiä.

Sukupuolijakauman kartoittaminen on osana tutkimusta mahdollisten musiikkialan verkostoitumis- sekä työllistymismahdollisuuksien eroavaisuuksien kannalta sukupuolen näkökulmasta tarkasteltuna.

5. kysymys: Mitä verkostoituminen sinulle merkitsee? (kuinka määrittelet verkostoitumisen ja mikä on sen merkitys itsellesi) Avoin vastauskenttä.

Kysymyksen avulla on tarkoitus kartoittaa vastaajan verkostoitumis- sanalle antamaa merkitystä ja verkostoitumisen painoarvoa vastaajalle. Kyselylomakkeen kyseisen kysymyksen vastauskenttä on avoin, joten vastaukset ovat vapaasti vastaajan omien sanojen muodostamia ja vaihtelevia.

Kyselyn avulla kerätyistä vastauksista käy ilmi että vastaajien verkostoitumiselle antama merkitys on suuri. Lähes kaikista vastauksista löytyy myös väittämä, että verkostoitumisella on suuri vaikutus vastaajien työtilaisuuksien mahdollistajana. Yleinen verkostoitumisen käsitys kyselyyn vastanneiden parissa pitää sisällään kollegoiden kanssa keskustelun, yhteyksien luomisen alan toimijoihin, itsensä markkinoinnin sekä uusiin ihmisiin tutustumisen niin ammatillisessa kuin muusakin mielessä.

Seuraavassa otoksia kyselytutkimukseen vastanneiden avoimeen tekstikenttään kirjoittamista vastauksista. Neljä eri vastausta kyseiseen kysymykseen, joista ilmenee vastaajien verkostoitumiselle antama rooli.

Erittäin tärkeää!!

Kulttuuriala perustuu nimenomaan sosiaalisille verkostoille. Erityisesti klassisen musiikin yleisöt ovat verraten pieniä ja erikoistuneita.

Verkostoituminen auttaa työnsaantia.

Verkostoituminen on tutustumista oman työympäristön ihmisiin hyödyntäen näitä hankittuja kontakteja työelämässä.

Alapuolella olevassa kyselytutkimuksen vastausotteessa on kolme vastausta joista käy ilmi vastaajien verkostoitumiselle antama merkitys työtilanteen kannalta.

Verkostoitumisen ymmärrän tarkoittavan oman alan tekijöihin tutustumista ja kontaktien luomista, niin ”hupi” kuin työllistymismielessäkin. Verkostoitumista en koe tällä hetkellä erityisen merkitykselliseksi työllistymisen kannalta, koska olen tyytyväinen työtilanteeseeni. Työssäjaksamisen ja –menestymisen kannalta on kuitenkin luoduista verkostoista hyötyä (kollegoiden vertaistuki ja ilojen ja surujen jakaminen). Aiemmin luodut kontaktit ovat olleet tärkeitä työllistymisessä, koska minua on monesti pyydetty sekä pysyviin että lyhyisiin (sijaisuudet) työsuhteisiin tuttujen kautta. En usko että verkostoituminen on välttämätöntä työnhaussa, ainakaan opettajana. Myös itse olen saanut työpaikan täysin vierasta paikasta ottamalla itse yhteyttä. Mutta ei verkostoitumisesta varmasti haittaakaan ole.

Verkostoituminen tarkoittaa sitä, että luo kontakteja muihin ammattilaisiin ja tahoihin. Verkostoitumisella voi olla suurikin merkitys omaan tulevaisuuteen ja työllistymiseen.

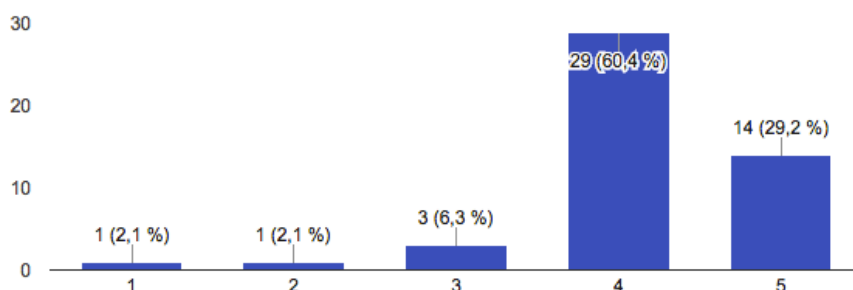
Verkostoituminen on tutustumista muihin alan ihmisiin ja sitä, että välittää heille positiivista kuvaa itsestään. Usein varsinkin freelancerille tarjoutuvat keikat eivät ole mitenkään yleisesti haussa, vaan järjestäjä tms. Pyyttää tuntemiaan ihmisiä (tai heidän tuttujaan) soittamaan.

Kyselylomakkeen täyttäneistä 95,8% (46/48 vastaajista) kertoi vastauksessaan pitävän verkostoitumista tärkeänä tai erittäin tärkeänä tekijänä itselleen.

6. kysymys: Kuinka merkityksellisenä pidät verkostoitumista muusikon työsaannin kannalta?

Kuinka merkityksellisenä pidät verkostoitumista muusikon työsaannin kannalta?

48 vastausta

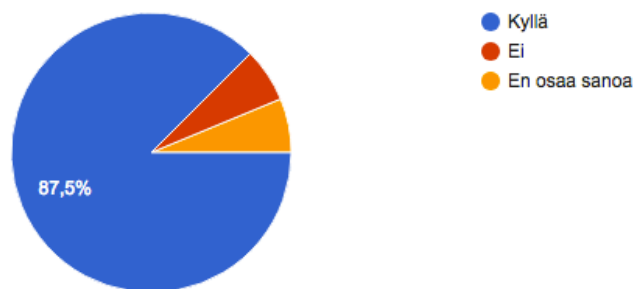
KUVIO 5. Verkostoitumisen merkitystä kuvaava kaavio

Vastanneiden näkemys verkostoitumisen merkityksestä muusikon työsaannin kannalta. Kaavion pystyakselilla on jatkuva-arvoinen vastaajien lukumäärää kuvaava numeroarvo ja vaaka-akselilla puolestaan vastausvaihtoehdot 1–5. Vastausvaihtoehdot kuvaavat merkityksellisyyttä seuraavalla tavalla, 1: täysin merkityksetöntä – 5: täysin välttämätöntä. Lomakkeen kysymyksen vastausvaihtoehto 4 sai huomattavasti suurimman osuuden vastauksia 60,4 % (29/48 vastauksista), toiseksi eniten vastauksia keräsi vastausvaihtoehto 5 osuudella 29,2 % (14/48 vastauksista). Vastausvaihtoehdot 1–3 saivat vähiten vastauksia. Vaihtoehto 3 sai 6,3 % (3/48 vastauksista) ja vaihtoehdot 1 ja 2 kumpikin 2,1 % (1/48 vastauksista).

7. kysymys: Onko verkostoituminen mielestäsi erityisen tärkeää juuri musiikin alalla?

Onko verkostoituminen mielestäsi erityisen tärkeää juuri musiikin alalla?

48 vastausta

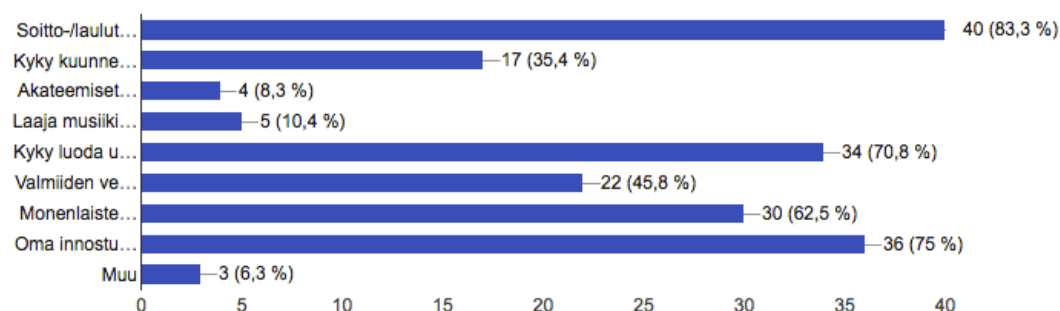
KUVIO 6. Verkostoitumisen merkitystä musiikkialalla kuvaava kaavio

Vastaajien mielipide kysymykseen verkostoitumisen erityisestä tärkeydestä juuri musiikkialalla. Vastausvaihtoehdot ovat kyllä (erityisen tärkeää), ei (ei erityisen tärkeää) ja en osaa sanoa (ei mielipidettä). Vastauksista 87,5 % (42/48 vastauksista) on kyllä, 6,3 % (3/48) ei ja 6,3 % (3/48) en osaa sanoa. Vastauksista päätellen kyselylomakkeen täyttäneistä hyvin suuri osa pitää verkostoitumista erityisen tärkeänä musiikin alalla.

8. kysymys: Mitkä ovat musiikkialalla työn/työllistymisen kannalta tärkeimpiä ominaisuuksia mielestäsi?

Mitkä ovat musiikkialalla työn/työllistymisen kannalta tärkeimpiä ominaisuuksia mielestäsi? (Valitse 2-4 mielestäsi tärkeintä)

48 vastausta

KUVIO 7. Työllistymisen kannalta tärkeimpiä ominaisuuksia kuvaava kaavio

Kuvion 7 vaakapylväskaavio kuvaa kyselyyn osallistuneiden tärkeimmiksi kokemia ominaisuuksia muusikon työllistymisen kannalta. Kysymys oli monivalintapohjainen (2–4 valintaa), vastaaja valitsi mielestään tärkeimmät 2–4 ominaisuutta. Pystyakselilla on valittavat ominaisuudet ja vaak akselilla vastausten lukumäärä. Seuraavassa prosenttijakauma ominaisuuksittain kaavion mukaisesti ylhäältä alas, soitto-/laulutaidot (instrumenttiosaaminen) 83,3 % (40 valintaa), kyky kuunnella muita ja esittää omia ajatuksia selkeästi 35,4 % (17 valintaa), akateemiset saavutukset (tutkintotodistukset/ dokumentit) 8,3 % (4 valintaa), laaja musiikillinen tietopohja (musiikinteorian, historian ja ilmiöiden ymmärrys) 10,4 % (5 valintaa), kyky luoda uusia verkostoja sekä tuttavuuksia 70,8 % (34 valintaa), valmiiden verkostojen ja tuttavuuksien hyödyntäminen 45,8 % (22 valintaa), monenlaisten ihmisten kanssa toimeentulo 62,5 % (30 valintaa), oma innostuneisuus työtä/alaa kohtaan 75 % (36 valintaa), muu 6,3 % (3 valintaa).

Ominaisuuksista tärkeimmiksi kohosivat kyselyn mukaan soitto-/laulutaidot, oma innostuneisuus työtä/alaa kohtaan sekä kyky luoda uusia verkostoja ja tuttavuuksia. Kolme seuraavaksi eniten valintoja saanutta ominaisuutta olivat monenlaisten ihmisten kanssa toimeentulo, valmiiden verkostojen ja tuttavuuksien hyödyntäminen sekä kyky kuunnella muita ja esittää omia ajatuksia selkeästi. Näistä jokainen liittyy vahvasti vuorovaikutustaitoihin ja verkostoitumiseen mikä on tutkimuksen kannalta hyvin kiintoisaa. Vastaajat sijoittivat odotetusti instrumenttiosaamisen hyvin korkealle arvoasteikossa, mutta hyvin lähelle tätä sijoittui myös moni verkostoitumistilanteisiin ja verkostoihin suoraan vaikuttavaa ominaisuutta. Akateemisilla suoritteilla, eli niin sanotulla muodollisella pätevyydellä, sekä laajan musiikillisen tietopohjan omaamisella ei katsottu olevan mer-

kittävä asemaa työllistymisen kannalta. Jakauma selittyy joiltain osin rajoitetulla valintojen määrällä, mutta tärkeimpien ominaisuuksien painotus vastaajien keskuudessa on kuitenkin selvästi havaittavissa.

9. kysymys: Millä tavoin edistät työllistymistäsi/ylläpidät ammattitaitoasi musiikin alalla?
(esim. koulutus, harjoittelu ja/tai alan ilmiöiden seuraaminen) Avoin vastauskenttä.

Kysymyksellä kartoitetaan vastaajien käyttämiä keinoja työllistymisen edesauttamiseksi, sekä ammattitaidon ylläpitämiseen musiikkialalla. Kysymys on kaksiosainen, jotta se olisi sovelias niin työtä hakeville kuin jo työssäkäyvillekin vastaajille. Työllistymisen edistämisen keinoja kyselyllä kartoittaessa verkostoitumisen merkitys kohosi yhdeksi tärkeimmistä keinoista työnsaannin edistämiseksi. Ammattitaidon ylläpitämisen keinoinhinkin moni vastaaja mainitsi erilaiset tapaamiset, tilaisuudet sekä kollegoiden parissa tapahtuneet vuorovaikutustilanteet. Verkostoitumisen eri keinot olivat vastauksissa oman soitto- tai laulutaitojen harjoittamisen kanssa useimmin mainitut keinot joilla vastaajat kertomansa mukaan edistävät työllistymismahdollisuuksiaan sekä ylläpitävät ammattitaitoaan. Vastauksista osa oli hyvin suppeita, pituudeltaan vain muutamia sanoja ja osa huomattavasti pidempiä useita lauseita sisältäviä kappaleita.

Alla otteita vastauksista, joista ilmenee useimpiin lyhyimpiinkin vastauksiin sisältyvät tärkeimmiksi nousseet keinot, oma harjoittelu sekä verkostoituminen.

Reenaamalla ja pitämällä suhteet auki.

Harjoittelu, some, käyttöteorian vahvistaminen.

Usein eri tavoin, harjoittelemalla, konsertteja seuraamalla, mestarikursseilla yms.

Oma harjoittelu. Kontaktit kollegoihin. Alan seuraaminen ja kiinnostus omaan soittimeen.

Koulutus, harjoittelu ja tehdä itseä tutuksi ihmisille.

Alapuolella lisää vastausotteita, joissa on hieman monisanaisemmin kerrottu vastaajien työllistymisen edistämisen keinoista.

Osallistuu koelauluihin/soittoihin, vaikkei sillä hetkellä tuntuisikaan hyvältä ja tietäisi ettei olisi sopiva haettuun tehtävään (saa koesoitto/laulu kokemusta ja lautakunta ehkä laittaa merkille että tuota voisi käyttää siinä ja siinä jutussa), kehittää teknillistä ja musiikillista osaamista.

Tekemällä omaa musiikkiani kunnianhimoisesti, panostamalla levyjen tekemiseen, keikkaillemalla. Uuden materiaalin aktiivinen luominen ja julkaisu on minulle ensisijaista oman musiikillisen urani edistämiseksi. Haluan jatkuvasti ylittää itseni lauluntekijänä.

Koulunkäynti (opinnot), harjoittelu, aktiivisuus/mielenkiinto alaan myös vapaa-ajalla, oman sosiaalisuuden kehittäminen ja jatkuva ihmisten välinen kanssakäyminen.

Tietenkin harjoittelen ahkerasti instrumenttiosaamistani, lisäksi seuraan työpaikka- ja keikkailmoituksia ja ylläpidän kontakteja musiikkialan ihmisiin.

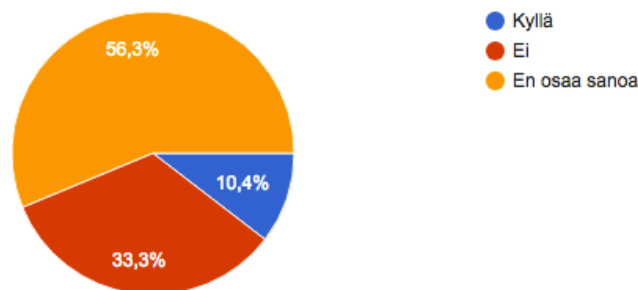
Harjoittelen kyllä turhan laiskasti, mutta seuraan alan nettisivuja, lehtiä, kuuntelen tarkalla korvalla kollegoiden juttuja...

Vastaukset olivat monipuolisia ja kieleltään hyvinkin vaihtelevia, mutta kyselyn täyttäneiden vastauksista oli hyvin helppo löytää tärkeimmäksi koetut keinot sekä toimintamallit, jotka olivat itsenäinen harjoittelu sekä verkostoituminen sen kaikissa muodoissa.

10. kysymys: Onko työnhaku musiikkialalla mielestäsi oikeudenmukaista ja avointa?

Onko työnhaku musiikkialalla mielestäsi oikeudenmukaista ja avointa?

48 vastausta

KUVIO 8. Työnhaun avoimuutta kuvaava kaavio

Vastaajien prosenttijakauma kysyttäessä työnhaun oikeudenmukaisuudesta ja avoimuudesta musiikkialalla. Huomattavan suuri osuus vastaajista 56,3 % (27/48 vastauksista) vastasi: en osaa sanoa. Toiseksi suurin osuus 33,3 % (16/48) vastasi: ei, ja pienin osuus 10,4 % (5/48) vastasi: kyllä.

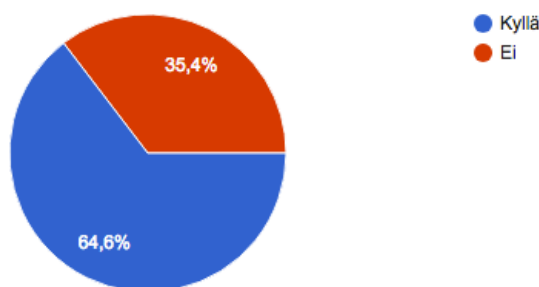
Kyseinen kysymys on tutkimuksen kannalta hyvin mielenkiintoinen ja kertoo musiikkialalla toimivien henkilöiden näkemyksistä alan työmarkkinoita kohtaan. Vastauksissa korostuu näkemys

työnhaun epäoikeudenmukaisuudesta, sekä alan toimijoiden epäluottamuksesta työmarkkinoiden avoimeen toimintaan. Vastaajista ainoastaan viisi oli sitä mieltä, että musiikkialan työnhaku on oikeudenmukaista ja avointa. Jakaumaan voi vaikuttaa osaltaan opiskelijoiden suuri osuus vastaajina, sillä opiskelijoina alan työnhaku voi olla vielä tuntematonta. Opiskelijoiden osuus ei kuitenkaan riitä selittämään prosenttijakaumaa vaan yleinen suhtautuminen työnhakua kohtaan näyttäytyy kuitenkin epäluottamuksena työnhaun avoimuutta kohtaan. Yleisesti koetun työnhakutapahtuman ollessa suljettua ja sisäänpäin kääntyvää, verkostoitumisen ja olemassa olevien verkostojen hyödyntäminen on yhä merkityksellisemmässä asemassa. Tutkimuksen kannalta työmarkkinoiden kokeminen, sekä niihin vaikuttamisen mahdollisuudet musiikkialan toimijoiden parissa ovat hyvin merkittävässä osassa.

11. kysymys: Verkostoidutko tietoisesti ammatillisessa mielessä?

Verkostoidutko tietoisesti ammatillisessa mielessä?

48 vastausta

KUVIO 9. Ammatillista verkostoitumista kuvaava kaavio

Kyselyyn vastanneiden prosenttijakauman kyllä ja ei vastauksiin kysyttäessä: verkostoidutko tietoisesti ammatillisessa mielessä? Vastaajista 64,6 % (31/48 vastaajista) vastasi: kyllä, ja 35,4 % (17/48) vastasi: ei.

Kysymys on oleellinen tutkimusaihetta ajatellen ja vastausjakauma kyselyn aiempien vastausten kannalta hyvin mielenkiintoinen. Kyselyyn vastanneista jokainen on musiikkialan toimija ja vastaajista 87,5 % (42/48 vastaajista) oli sitä mieltä, vastatessaan seitsemänteen kysymykseen, että verkostoituminen on erityisen tärkeää juuri musiikin alalla. Kuitenkin huomattavasti pienempi osuus, 64,6 % (31/48) kertoi verkostoituvansa ammatillisessa mielessä tietoisesti. Syyt ristiriitaisuuteen vastauksissa voivat johtua useista tekijöistä kuten kysymysten erilainen tulkinta, sekä

häiriötekijät kyselyyn osallistumisen aikana. Osaltaan mitä luultavimmin vaikuttaa myös verkostoitumisen kokeminen ja verkostoitumisen työkalujen puute alan toimijoiden parissa.

12. Kysymys: Missä tilanteissa verkostoidut ja millä tavalla? (tilaisuudet/tilanteet joissa verkostoidut ja tapasi verkostoitua esim. sosiaalinen media, käyntikortit, keskustelut tai muu mainonta) Avoin vastauskenttä.

Kysymyksen avulla on tarkoitus selvittää musiikkialan toimijoiden verkostoitumismenetelmiä ja verkostoitumistilanteita, sekä käytössä olevia verkostoitumisen työkaluja. Vastaukset olivat hyvin selkeitä ja niissä korostuivat sosiaalisen median, sekä kollegoiden merkitys verkostoitumisessa. Tilanteista, joissa verkostoitumista tapahtuu mainittiin usein alaan liittyvät kurssit, konsertit sekä erilaiset juhlat, joissa tapaa musiikkialan toimijoita.

Alla neljä vastausta, joista ilmenee hyvin vastauksissa usein mainittu sosiaalisen median suuri merkitys verkostoitumisen näkökulmasta.

Sosiaalisessa mediassa sekä erilaisissa tapahtumissa, myös ottamalla henkilökohtaisesti yhteyttä ihmisiin ja markkinoimalla omaa musiikkiani.

Sosiaalinen media on hyvä juttu, koska sinne voi jakaa linkin omista nettisivuista tai biiseistä. Koulutus on mielestäni myös hyvä asia koska siihen sisältyy projekteja ja harjoitteluja, joiden kautta voi saada "jalan oven väliin" ja oivaltaa musiikista uusia näkökulmia.

Sosiaalinen media, kuulun esim alan facebook-ryhmiin, oman alan koulutustilaisuuksissa juttelen (olen vähän huono aloittamaan keskustelua kylläkin) kollegoiden kanssa.

Facebook, kotisivut, sähköpostimainonta, käyntikortit jne. kuuluvat repertoariini.

Alla esimerkkejä vastauksista, joissa mainitaan erilaisia verkostoitumistilaisuuksia.

Konsertit, kahvipöytäkeskustelut yms.

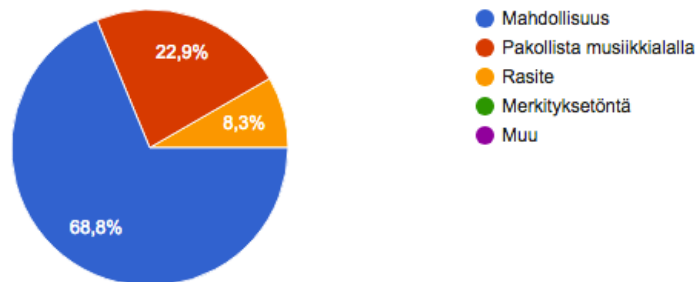
Kollegoiden esiintymiset ja niiden jatkot ovat merkittäviä verkostoitumistilaisuuksia. Verkostoituminen onkin oikeastaan sukua juoruille. Työtilaisuuksista kuulee satunnaisissa sosiaalisissa tilanteissa, missä vain on tilaisuus kohdata kollegoja, ja kollegojen mielessä vaihtoehtona jotain työtä varten pysyy parhaiten, kun on usein sosiaalisissa tilanteissa mukana. Yksin sosiaalisuus ei riitä, vaan ammattitaitonsa on täytynyt osoittaa hyvin tehdyn työn kautta, mistä sana on kiirinyt ammattipiireihin. Hyvää työmoraalia on myös syytä pitää yllä. Toisaalta aidosti työstään nauttivalle ja ammattiaan arvostavalle tämä ei ole ongelma.

Kanttori-urkuliiton vuosikokouksissa ja facebook-ryhmässä.

13. Kysymys: Onko verkostoituminen, sen hyödyt ja mahdolliset haitat huomioiden mielestäni positiivinen vai negatiivinen asia musiikkialalla?

Verkostoituminen, sen hyödyt ja mahdolliset haitat huomioiden, on mielestäni: (Valitse parhaiten kuvaava vaihtoehto)

48 vastausta

KUVIO 10. Verkostoitumiseen suhtautumista kuvaava kaavio

Kuvio 10 kuvaa vastaajien verkostoitumisilmiön kokemista valintavaihtoehtoja hyödyntäen. Suurin osa vastaajista 68,8 % (33/48 vastauksista) valitsi parhaiten kuvaavaksi vaihtoehdoksi: mahdollisuus. Seuraavaksi suurin osa valitsi vaihtoehdon: pakollista musiikkialalla 22,9 % (11/48), ja kolmanneksi eniten vastauksia keräsi vaihtoehto: rasite 8,3 % (4/48). Vastausvaihtoehdot: merkityksetöntä 0 % sekä muu 0 % eivät vastanneet kyselyyn osallistuneiden mielikuvaa verkostoitumisesta.

Verkostoitumisen tärkeänä pitämisen lisäksi sen kokeminen positiivisena tai negatiivisena osana työllistymistä, on tutkimuksen kannalta mielekäs aihe. Suurin osa kyselyyn osallistujista pitää verkostoitumista mahdollisuutena, jonka voi ajatella olevan jokseenkin positiivinen lähestymistapa verkostoitumiseen. Verkostoitumisen pakolliseksi kokeminen korostaa taas verkostoitumisen merkitystä musiikkialalla. Vastaajista ainoastaan neljä kokee verkostoitumisen kokonaisuutena negatiiviseksi asiaksi valinnalla rasite.

14. Kysymys: Mitkä ovat verkostoitumista vaikeuttavia tekijöitä? (mahdolliset häiriötekijät sekä viestintää hankaloittavat seikat verkostoiduttaessa) Avoin vastauskenttä.

Vastauksissa edeltävään kysymykseen usein mainittuja verkostoitumista vaikeuttavia tekijöitä ovat heikot vuorovaikutustaidot, musiikkialalla havaittu ammattikateus, olemassa olevat ja jok-

seenkin vakiintuneet vanhat verkostot, sekä verkostoitumiseen käytettävän ajan puute. Kysymyksen vastauksista suurehko määrä on ”en osaa sanoa” vastauksia, joka kertoo osaltaan vastaamisen vaikeaksi kokemisesta. Kysymys saa ajattelemaan verkostoitumista uudesta näkökulmasta, ikään kuin kehitettäväksi mahdollisena osaamisena, joka voi asiaan perehtymättömälle tuntua haasteelliselta kokonaisuudelta.

Alla vastauksia, joista ilmenee usein mainittuja verkostoitumista vaikeuttavia tekijöitä.

Jo valmiit olemassa olevat verkostot, tiettyjen ihmisten suosiminen.

Musiikkialalla kateus ja kilpailu mm. työpaikoista. Työpaikkojen vähyyt.

Mahdolliset ennakkoluuloja aiheuttavat huhupuheet, heikot omat sosiaaliset taidot (esim. ”vaikea” persoonallisuus), omat negatiiviset ennakoasenteet / heikko itsetunto (esim. ajatus, ettei verkostoitumisesta olisi kuitenkaan mitään hyötyä.)

Arkuus mennä puhumaan oudoille ihmisille.

Huonot sosiaaliset taidot. Musiikin alalla ei kauaa siedetä asosiaalisia ihmisiä, sillä ainakin tässä kaupungissa koko ala tuntuu pursuavan mahtavia, toiset huomioon ottavia muusikoita. Rohkeuttakin pitää olla: vaikka pohjoispohjalaiseen käyttäytymiskoodiin ei välttämättä kuulukaan itsensä korostaminen ja esiintuominen, niin kukaan ei tule hakemaan ketään kotoa keikalle.

Ajan puute / kiire.

6.2 Kysymysten suuntaaminen

Kysymykset on laadittu kaikille kyselytutkimuksen vastaanottajille sopivaksi niin, että vastaaminen on mahdollisimman helppoa ja selkeää riippumatta työ- tai opiskelutilanteesta. Kysely lähetettiin täytettäväksi Oulun seudun musiikkialan toimijoille riippumatta vastaanottajien iästä, koulustaustaasta sekä elämäntilanteesta, joten kysymysten suuntaaminen ja sen huolellinen suunnittelu oli tärkeässä osassa vastausten keräämistä ajatellen. Kysymyksillä oli tavoitteena rajata vastauksia oleellisiin ja tutkimuksen kannalta tärkeimpiin aiheisiin, kuitenkin säilyttäen vastaajan oman mielipiteen esiin tuomisen mahdollisuuden. Erilaisten kysymystyyppien käyttö mahdollisti tehokkaasti käsiteltävän, mutta kuitenkin persoonallisen vastausinformaation keräämisen.

Vastausten keräämisen ja yhteenvedon jälkeen aineistosta käy selkeästi ilmi, että kysymykset olivat selkeästi muotoiltuja ja väärinymmärrysten sekä tyhjien vastausten määrä jäi hyvin pienek-

si. Vastauksista on havaittavissa, että kysymykset saivat kyselyyn osallistuneet tutkimuksen aiheen pariin ja kysymykset herättivät halun vastata omasta näkökulmasta johdattelematta vastaajaa tiettyyn ennalta odotettuun vastaukseen.

6.3 Vastausten yhtenäisyys

Kyselytutkimuksen vastauksissa on paljon yhdistäviä tekijöitä ja useissa kohdissa jakauma on varsin selvä. Ristiriitaisuuksia, sekä hyvin hajanaisia jakaumia on jonkin verran, mutta tällaiset vastauskohdat ovat selvässä vähemmistössä. Kyselylomakkeen avoimet vastauskentät vaikeuttivat vastausten tiukkaa kategorisoimista, mikä johti osaltaan hieman hajautetumpaan jakaumaan avoimien kenttien osalta.

Vastausten vaihtelevuuteen vaikuttavia tekijöitä olivat eri musiikin aloilla toimimisen eroavaisuudet, vastaajien erilaiset maailmankatsomukset sekä instrumentti- ja persoonakohtaiset erot vastaajien keskuudessa. Yhtenäisyyksiä vastauksiin toi kaikille musiikin aloille ominaisten piirteiden yhtäläisyys kuten esiintymisten, harjoittelun sekä substanssiosaamisen mukanaan tuomat lainalaisuudet. Kaiken kaikkiaan kerätyt vastaukset mahdollistavat niiden yhteenvedon sekä päätelmät, joista on havaittavissa selkeät painotukset aihealueittain.

7 POHDINTA

Halusin opinnäytetyössäni paneutua kysymykseen ”Kuinka merkityksellistä verkostoituminen on musiikkialalla?” ja selvittää verkostoitumisen keinoja sekä musiikkialan toimijoiden kokemuksia verkostoitumisesta. Tutkimukseni edetessä valitsemani tutkimuskohde alkoi tuntua entistä merkityksellisemmältä omasta sekä jututtamieni kollegoiden mielestä, ja uskon tutkimukseni saaneen aikaan vastauksia useisiin kysymyksiini.

Pohtiessani verkostoitumisen merkitystä itselleni ja tutkimuksen kautta myös muille sen vaikutus sekä sille annettu painoarvo tuntuu hyvinkin suurelta. Kyselytutkimuksen perusteella voidaan selvästi sanoa, että verkostoitumista pidetään hyvin merkityksellisenä musiikin alalla. Verkostoituminen koetaan ikään kuin pakollisena pahana musiikkialalla, mutta sen myös koetaan avaavan uusia ovia ja mahdollistavan monia asioita. Verkostoituminen on, ja myös tulee olemaan, tärkeässä osassa muusikon työnhaussa ja sen tiedostaminen edesauttaa työmahdollisuuksien avautumista.

Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa tekijöitä, joiden takia tutkimukseen on syytä suhtautua kriittisesti. Siihen osallistui hyvin rajallinen määrä musiikin alan toimijoita, ja otosta voidaan pitää melko suppeana, eikä se välttämättä vastaa kaikilta osin koko kentän kuvaa verkostoitumisen merkityksen tilanteesta. Tutkimuksen osallistujamäärä oli 48 musiikkialan ammattilaista ja opiskelijaa, joista suurin osa kuului opiskelijoiden ryhmään. Tutkimustulosten kannalta myös opiskelijoiden suuri määrä saattaa vääristää kokonaiskuvaa. Tutkimuksen tulokset olivat kuitenkin yhdenmukaisia, eikä suuria ristiriitaisuuksia havaittu. En myöskään näe syytä, miksi suurempi otos muuttaisi tutkimuksen luonnetta radikaalilla tavalla. Tutkimuksen painoarvo on mielestäni eritoten yleisen verkostoitumisen kokemisen sekä merkityksellisyyden mittarina. Näiden ollessa tarkastelun kohteena otoksen koko sekä kyselyyn vastanneiden työssäkäyvien ja opiskelijoiden jakauman vaikutus tulosten luotettavuuteen on kokemani mukaan vähäinen.

Tutkimusta voisi kehittää ja laajentaa entistä kattavammaksi kyselyn kohtien määrää kasvattamalla, jolloin verkostoitumisen tavoista sekä vastaajien henkilökohtaisista eroavaisuuksista olisi mahdollista kerätä tarkempaa tietoa. Kyselyn avoimien sekä monivalintakohtien suhde oli mielestäni sopiva, ja sain kyselyn täyttäneiltä positiivista palautetta kyselyn rakenteesta. Kyselyä laajentaessa siihen vastaamisen mielekkyys tulisivin pitää mielessä ja vastaamiseen tarvittava aika

sopivan mittaisena. Osana laajempaa tutkimusta voisi olla myös selvitys opiskelijoiden kokemuksista musiikkialan verkostoitumiseen liittyvien ilmiöiden käsittelystä opintojen osana. Kysymys ”Vastaako koulutus verkostoitumistaitojen kannalta työelämään siirtymisen tarpeita?” on mielenkiintoinen koulutuksen kehittämisen näkökulmasta.

Opinnäytetyön laatimisprosessi oli opettavainen projekti, jonka aikana mieleen nousi useita uusia kysymyksiä sekä laajempien tutkimusten aiheita. Tutkimus ja sen tekeminen oli aihetta hyvin avaava ja mielenkiintoinen kokemus, jonka pohjalta on hyvä jatkaa kohti yhä laajemmin verkostoitumisen mekanismeja selittävään tutkimustyöhön.

Lopuksi haluan vielä esittää kiitokseni kaikille kyselytutkimukseen osallistujille, joita ilman opinnäytetyöni tekeminen ei olisi ollut mahdollista.

LÄHTEET

Duunitori.fi, 2005. Kuinka verkostoitua kannattavasti? Näillä ohjeilla onnistut. Viitattu 21.4.2017, <https://duunitori.fi/tyoelama/kuinka-verkostoitua-kannattavasti-nailla-ohjeilla-onnistut/>.

Karhunen, Pauliina 2005. Musiikin koulutuksesta työelämään. Kyselytutkimus toisen asteen ja ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista. Taiteen keskustoimikunta.

Lantta, Eija 2015. Vuorovaikutustaidot työelämässä. Verkkolehti Lahtinen –Lahden ammattikorkeakoulu. Viitattu 20.4.2017, <http://lahtinen.lamk.fi/?p=1219>.

Musiikinopetus Suomessa a. Ammattikorkeakoulut. Viitattu 20.4.2017, http://www.musiikinopetus.fi/fi/opiskelu/ammattikorkeakoulut/ammattikorkeakoulut_lyhyesti.

Musiikinopetus Suomessa b. Konservatoriot. Viitattu 20.4.2017, <http://www.musiikinopetus.fi/fi/opiskelu/konservatoriot>.

Pihlanto, Pekka 2008. Ihmisten välinen vuorovaikutustilanne. Tieteessä tapahtuu vol. 26 nro 6. Viitattu 12.4.2017, <https://journal.fi/tt/article/view/620>.

Pirnes, Hannu 2002. Verkosto-yliivoimaa. Helsinki: WSOY

Pohjannoro, Ulla & Pesonen, Mirka 2009. Sibelius-Akatemian selvityksiä ja raportteja nro 4. Orkesterimuusikot ja orkestereiden toimintaympäristöt 2008. Helsinki: Sibelius akatemia. Viitattu 20.4.2017, https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/161416/Toive_Osaraportti_4.pdf?sequence=1.

Suominen, Jaakko, Östman, Sari, Saarikoski Petri & Turtiainen Riikka 2013. Sosiaalisen median lyhyt historia. Gaudeamus. Helsinki.

Tolvanen, Hannu 2011. Sibelius-Akatemian selvityksiä ja raportteja nro 13. Pelisilmää ja monitaituruutta. Rytmimusiikin kentän muutos ja muusikoiden osaamistarpeet. Helsinki: Sibelius akatemia. Viitattu 20.4.2017, http://www2.siba.fi/toive/userfiles/media/Toive_Loppuraportti_2011.pdf.

Tsupari, Pekka, Sisto, Johanna, Godenhjelm, Petri, Oksanen, Olli-Pekka & Urrila, Penna 2004. Yritysten liiketoimintasuhteet, selvitys liiketoimintasuhteista ja verkostoitumisesta Suomessa. Helsinki: Tilastokeskus.

Vipunen Opetushallinnon tilastopalvelu 2017. Ammattikorkeakoulusta valmistuneiden työllistymisen. Viitattu 18.4.2017, https://vipunen.fi/fi-fi/_layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Ammattikorkeakoulusta%20valmistuneiden%20ty%C3%B6llistyminen%20-%20koulutusala,%20p%C3%A4%C3%A4asiallinen%20toiminta.xlsb.

11.5.2017

Verkostoituminen muusikon työhaun välineenä

Verkostoituminen muusikon työhaun välineenä

Kyselyyn vastaaminen kestää noin 5min., ja aineisto käsitellään nimettömänä.
Kyselytutkimus Oulun ammattikorkeakoulun musiikin koulutusohjelman opinnäytetyöhön.
Kiitos osallistumisestasi!

*Pakollinen

1. Olen tällä hetkellä... *

Merkitse vain yksi soikio.

- Opiskelija
 Työssä
 Muu: _____

2. Opiskelemasi musiikkisuuntaus *

Merkitse vain yksi soikio.

- Klassinen musiikki
 Pop/jazz -musiikki
 Kirkkomusiikki
 Muu: _____

3. Ikäluokka *

Merkitse vain yksi soikio.

- 18-25
 26-35
 36-45
 46-55
 56-65
 66-75

4. Sukupuoli *

Merkitse vain yksi soikio.

- Mies
 Nainen

5. Mitä verkostoituminen sinulle merkitsee? (kuinka määrittelet verkostoitumisen ja mikä on sen merkitys itsellesi) *

6. **Kuinka merkityksellisenä pidät verkostoitumista musiikon työsaannin kannalta? ***
Merkitse vain yksi soikio.

	1	2	3	4	5	
Täysin merkityksetöntä	☐	☐	☐	☐	☐	Täysin välttämätöntä

7. **Onko verkostoituminen mielestäsi erityisen tärkeää juuri musiikin alalla? ***
Merkitse vain yksi soikio.

- Kyllä
 Ei
 En osaa sanoa

8. **Mitkä ovat musiikkialalla työn/työllistymisen kannalta tärkeimpiä ominaisuuksia mielestäsi? (Valitse 2-4 mielestäsi tärkeintä) ***
Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- Soitto-/laulutaidot (instrumenttiosaaminen)
 Kyky kuunnella muita ja esittää omia ajatuksia selkeästi
 Akateemiset saavutukset (tutkintotodistukset/dokumentit)
 Laaja musiikillinen tietopohja (musiikinteorian, historian ja ilmiöiden ymmärrys)
 Kyky luoda uusia verkostoja sekä tuttavuuksia
 Valmiiden verkostojen ja tuttavuuksien hyödyntäminen
 Monenlaisten ihmisten kanssa toimeentulo
 Oma innostuneisuus työtä/alaa kohtaan
 Muu: _____

9. **Millä tavoin edistät työllistymistäsi/ylläpidät ammattitaitoasi musiikin alalla? (esim. koulutus, harjoittelu ja/tai alan ilmiöiden seuraaminen) ***

10. **Onko työnhaku musiikkialalla mielestäsi oikeudenmukaista ja avointa? ***
Merkitse vain yksi soikio.

- Kyllä
 Ei
 En osaa sanoa

11. **Verkostoidutko tietoisesti ammatillisessa mielessä? ***
Merkitse vain yksi soikio.

- Kyllä
 Ei

12. Missä tilanteissa verkostoidut ja millä tavalla? (tilaisuudet/tilanteet joissa verkostoidut ja tapasi verkostoitua esim. sosiaalinen media, käyntikortit, keskustelut tai muu mainonta) *

13. Verkostoituminen, sen hyödyt ja mahdolliset haitat huomioiden, on mielestäni: (Valitse parhaiten kuvaava vaihtoehto) *

Merkitse vain yksi soikio.

- Mahdollisuus
- Pakollista musiikkialalla
- Rasite
- Merkityksetöntä
- Muu: _____

14. Mitkä ovat verkostoitumista vaikeuttavia tekijöitä? (mahdolliset häiriötekijät sekä viestintää hankaloittavat selkat verkostoiduttaessa) *
